

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. M.B.**, bytom S., IČO: X., zastúpeného **JUDr. M. K., advokátom**, so sídlom M., proti žalovanému **Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky**, so sídlom ul. Nová č. 13, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 16. októbra 2009 č. I/225/1279-115222/2009/990705-r, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 07. septembra 2010, č. k. 2S/81/2009-42b, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 07. septembra 2010, č. k. 2S/81/2009-42b **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) konanie z dôvodu, že žalobca napriek výzve súdu doručenej právnomu zástupcovi (§ 49 ods. 1 veta tretia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), nezaplatil súdny poplatok za žalobu 66 eur.

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc jeho zmenu prípadné zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Uviedol, že uznesením Krajského súdu v Prešove z 22. júla 2010 boli veci vedené pod sp. zn. 1S/81/2009 a 1S/83/2009 a 1S/84/2009 spojené na spoločné konanie s tým, že budú spoločne prejednávané pod sp. zn. 1S 81/2009. Podaním z 10.08.2010 žalobca požiadal k veci sp. zn. 1S/81/2009 o oslobodenie od súdnych poplatkov a toto mu bolo uznesením z 30. augusta 2010 priznané a rovnako mu bolo oslobodenie od súdnych poplatkov priznané aj pre ďalšie spojené veci k sp. zn. 3S/68/2009. Považoval preto rozhodnutie o zastavení konania za zmätočné, nakoľko krajský súd sa nedostatočne oboznámil so skutočnosťou, že po spojení vecí včas podal žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, a to k jednotnej spisovej značke, nie však jednotlivo k spisovým značkám spojených vecí. Poukazujúc na svoje pomery, ktoré mu neumožňujú obstarat' si sumu, ktorá je potrebná na zaplatenie súdneho poplatku navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel jeho odvolaniu a napadnuté uznesenie zrušil prípadne zmenil v zmysle vyššie uvedených dôvodov. Ako dôkaz pripojil aj uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. augusta 2010 vo veci sp. zn. 1S/81/2009, ktorým mu bolo oslobodenie od súdnych poplatkov priznané.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Krajský súd v úradnom zázname na č. l. 49 uviedol, že odvolaniu žalobcu vzhľadom na obsah spisu nie je možné vyhovieť podľa § 210a OSP v spojení s § 246c OSP, nakoľko ani v odvolaní žalobca nepožiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov vo veci sp. zn. 2S/81/2010. Žalobca podal žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov len v konkrétnych veciach - sp. zn. 3S/68/2009 a sp. zn. 1S/81/2009.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) najskôr prípisom z 12.12.2010 pod sp. zn. 5Sžf/46/2010 vrátil vec Krajskému súdu v Prešove ako predčasne predložený majúci za nepochybné, že žalobca žalobou doručenou Krajskému súdu v Prešove dňa 23.12.2009 napadol celkove jedenásť rozhodnutí žalovaného, ktoré rozhodnutia súd (zrejme) vylúčil na samostatné konanie, pričom v predmetnom spise sa nenachádza žiadne uznesenie o vylúčení ostatných rozhodnutí na samostatné konanie a v odvolaní podanom proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku sp. zn. 2S/81/2009-42 zo 07. septembra 2010 žalobca uvádza, že požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov jednotne vo všetkých veciach.

V predmetnom spisovom materiály sa však takáto žiadosť nenachádza. Skutočnosť, že v ostatných veciach súd priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nasvedčuje tomu, že takáto žiadosť bola súdu doručená. Uložil preto krajskému súdu povinnosť založiť do spisu uznesenie o vylúčení vecí na samostatné konanie, zrušiť v zmysle § 10 ods. 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a rozhodnúť o žalobcovom oslobodení od súdnych poplatkov aj v predmetnej veci, keďže vo vylúčených veciach súd už takto rozhodol.

Krajský súd v Prešove bez ohľadu na tento pokyn znova predložil vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie s tým, že vec sp. zn. 2S/81/2009 do senátu 2S napadla samostatne a nebola vylúčená z inej veci.

Najvyšší súd preto preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), oboznámil sa s obsahom rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. decembra 2010 sp. zn. 4Sžf/20/2010 a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove treba zrušiť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti (t. j. v piatej časti OSP), sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 138 ods. 1 veta prvá OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Podľa citovaného zákonného ustanovenia súd môže na návrh účastníka priznať mu oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré je viazané na jeho osobu. Zákonným predpokladom oslobodenia od súdnych poplatkov sú:

- majetkové, zárodkové a osobné i sociálne pomery účastníka,
- nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Pri rozhodovaní o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov súd prihliada aj na výšku súdneho poplatku, na prípadné trovy, ktoré si vyžiada dokazovanie vo veci, ako aj na povahu uplatneného nároku.

Ako je už uvedené vyššie, najvyšší súd z obsahu spisového materiálu, včítane obsahu žaloby zistil, že žalobca dňa 23. decembra 2009 podal na Krajskom súde v Prešove žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti jedenástich rozhodnutí žalovaného označených v žalobe. V odvolaní podanom proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku sp. zn. 2S/81/2009–42b zo dňa 07. septembra 2010 žalobca poukazuje na to, že požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov jednotne vo všetkých veciach. Podľa zistenia krajského súdu po vrátení veci pripisom, žalobca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov len v konkrétnych veciach a len v týchto mu súd priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa úradného záznamu z 26.11.2010 vec sp. zn. 2S/81/2009 napadla na Krajský súd v Prešove dňa 23.12.2009 ako jedna vec, pri ktorej bolo pripojených ďalších 10 rozhodnutí, ktoré mal súd preskúmať. Na základe uvedeného boli v podateľni krajského súdu zapísané všetky rozhodnutia samostatne ako ďalšie nové veci. Z tohto dôvodu existuje 11 spisov s rovnakými účastníkmi konania a náhodným výberom počítača boli tieto pridelené do všetkých senátov pod spisovými značkami, a to: 1S/81/2009, 1S/82/2009, 1S/83/2009 a 1S/84/2009, ktoré boli spojené na spoločné konanie, 2S/81/2009 a 2S/82/2009 ako aj 3S/68/2009, 3S/69/2009, 3S/70/2009, 3S/71/2009 a 3S/72/2009 spojené na spoločné

konanie a rozhodnutie. O oslobodenie od súdnych poplatkov žalobca požiadal vo veci sp. zn. 1S/81/2009 (čo sú spojené konania 1S/81/2009 až 1S/84/2009) a 3S/68/2010 (čo sú spojené konania 3S/68/2009 až 3S/72/2009).

Krajský súd v napadnutom uznesení, ktorým konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zastavil, vychádzal z toho, že žalobca súdny poplatok za žalobu ani na základe výzvy súdu z 01. júla 2010 (č. 1. 39) nezaplatil (§ 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov) a že žalobca v tejto veci o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, a to ani v odvolaní, nepožiadaval.

V prvom rade najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že zapísaním jedinej žaloby jej rozdelením do jedenástich samostatných vecí už priamo v podateľni súdu krajský súd nepostupoval v súlade s § 112 ods. 2 OSP ani § 184 ods. 1 zákona č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov, keď v zmysle týchto ustanovení vylúčiť vec na samostatné konanie môže iba príslušný zákonný sudca, resp. senát vydaním rozhodnutia a nie zamestnanec podateľne, pričom vo výroku rozhodnutia musí byť návrh na začatie konania vo vylúčenej veci označený určito a zrozumiteľne, aby nevznikli pochybnosti o predmete prejednávanej veci. Vychádzajúc z obsahu samotného spisu včítane obsahu žaloby nie je totiž dostatočne zrejmé, ktoré rozhodnutie správneho orgánu je predmetom súdneho prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. 2S/81/2009.

Taktiež podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd pred predložením veci odvolaciemu súdu nezhodnotil dostatočne, či u žalobcu nie sú splnené podmienky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. S poukazom na už vydané rozhodnutie súdu o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi vo veci č. k. 1S/81/2009-31 zo dňa 30. augusta 2010, žalobcove žiadosti v ostatných veciach ako aj obsah odvolania, ktorý mal v súlade s ustanovením § 41 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP posúdiť aj podľa jeho obsahu, mohol rozhodnúť podľa § 210a OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a nie zbytočne dokonca dvakrát predkladať vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Rozhodnutie vydané v rámci autoremedúry by bolo v súlade so zákonom ako aj zásadou hospodárnosti konania a princípom práva na spravodlivý súdny proces.

Naopak dôsledkom pochybení zo strany krajského súdu je nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo má za následok odňatie možnosti žalobcovi konať pred súdom, keď nemohol uplatniť procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje na ochranu jeho práv vyplývajúcich z hmotnoprávných predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného musel Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 2S/81/2009-42b zo 07. septembra 2010 zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 veta druhá a § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP), v ktorom prvostupňový súd súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (250ja ods. 4 OSP) za účelom vymedzenia predmetu konania odstráni zhora vytýkané pochybenia, ktoré nastali v prejednávanej veci v jeho postupe a rozhodne vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov v súlade s rozhodnutím senátov 1S a 3S tak, aby žalobca nesprávnym procesným postupom súdu neutrpel ujmu na svojich procesných právach.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2011

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková